تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۴

سیاست‌های نظام بانکی برای حفاظت از منافع مردم در حال اجراست

آرایش جنگی بانک مرکزی

اقتصاد ایران در هفته‌های پایانی جنگ تحمیلی آمریکا و اسرائیل، اگرچه با مقاومتی کم‌نظیر مواجه شد، اما از رکود، اختلال در زنجیره تأمین و فشار بر معیشت مردم در امان نماند. بانک مرکزی به عنوان خط مقدم سیاست‌گذاری پولی و ارزی، تلاش کرد از همان ساعات نخست آرایش جنگی به خود بگیرد؛ اقدامی که با تداوم آن در دوره بازسازی، حالا به بسته‌ای جامع از حمایت اعتباری از تولیدکنندگان، تزریق هدفمند نقدینگی، تعلیق محرومیت‌های چک برگشتی و بخشودگی جریمه وام‌های خرد تبدیل شده است. دشواری رویکرد جدید اینجاست که آرایش جنگی سیاستگذار باید بین «حمایت از تولید و معیشت» و «مهار تورم» تعادل برقرار کند. یکی از نخستین اقدامات بانک مرکزی در شرایط اضطرار جنگی، تغییر رویکرد اعتباری به نفع تولیدکنندگان بود. براساس مصوبات هیأت عالی بانک مرکزی، سقف مانده تسهیلات سرمایه در گردش بنگاه‌ها از ۹۰ درصد میزان فروش سال گذشته به ۱۳۵ درصد افزایش یافت.

همچنین بانک‌ها موظف شدند با درخواست مکتوب بنگاه تولیدی، نسبت به امهال (تعویق) بدهی غیرجاری آن واحد اقدام کنند. در کنار آن، حد سقف اعتبار بانکی بنگاه‌های مشمول در بازه زمانی شرایط اضطرار، به میزان ۵۰ درصد افزایش داده شد.

اما مهم‌ترین رقم در این حوزه را رئیس کل بانک مرکزی اعلام کرد. عبدالناصر همتی گفت: «از ابتدای دی‌ماه ۱۴۰۴ تا دهم اردیبهشت‌ماه ۱۴۰۵، شبکه بانکی با پرداخت یک‌هزار و ۸۰۰ هزار میلیارد تومان سرمایه در گردش، عملاً به تحقق اهداف کارگروه معیشت کمک کرد. این رقم، بالاتر از هدف‌گذاری تعیین‌شده در شرایط جنگی بود.» این حجم از تزریق نقدینگی به بخش تولید آن هم در شرایط تنگنای اعتباری ناشی از محدودیت‌های جنگ، در نوع خود کم‌سابقه ارزیابی می‌شود.

یادداشت روز

بازگشایی بورس در فضای مبهم اقتصادی مسئله فقط معاملات نیست

■ شاهین شایان‌آرانی
کارشناس بازار سرمایه

در شرایطی که اقتصاد با ابهام، تلاطم و نبود دورنمای روشن مواجه است، بازگشایی بازار سرمایه صرفاً یک تصمیم اجرایی یا اداری نیست؛ بلکه تصمیمی است که می‌تواند آثار گسترده‌ای بر رفتار سرمایه‌گذاران، اعتماد عمومی و حتی عدالت اقتصادی در بازارها بگذارد.

ذات بازار سرمایه با ریسک گره خورده است و هیچ‌کس انتظار ندارد بورس بدون نوسان باشد؛ اما مسئله امروز، ریسک طبیعی بازار نیست؛ بلکه فعالیت در فضایی است که اطلاعات در آن شفاف نیست، متغیرهای سیاسی و اقتصادی دائماً تغییر می‌کنند و فعالان بازار امکان تحلیل واقع‌بینانه ندارند. در چنین محیطی، احتمال زیان‌های غیرمنصفانه به‌شدت افزایش پیدا می‌کند.

در سراسر دنیا، هنگام وقوع بحران‌های سنگین مالی، جنگ یا بی‌ثباتی‌های شدید سیاسی، معمولاً برای مدتی معاملات بورسی متوقف می‌شود تا فضای تصمیم گیری کمی متعادل‌تر شود. دلیل این تصمیم هم روشن است؛ وقتی زمین بازی لغزنده باشد، دیگر نمی‌توان انتظار یک رقابت عادلانه داشت.

بازار سرمایه را نمی‌توان با سپرده بانکی یا اوراق کم‌ریسک مقایسه کرد. بورس ذاتاً بازاری پرریسک‌تر و هیجانی‌تر است. حال اگر همین بازار در بستری از ابهام شدید فعالیت کند، رفتارهای هیجانی، فروش های وحشت‌زده و سوءاستفاده‌های اطلاعاتی افزایش پیدا می‌کند. در چنین فضایی، معمولاً بازیگران بزرگ و صاحبان نقدینگی بالا دست برتر را پیدا می‌کنند.

ادامه مطلب را در لینک بخوانید

فروش سالانه زیر ۷۲۰ میلیون تومان، از ارائه اظهارنامه مالیاتی معاف شد

تمدید مهلت ثبت‌نام وام حفظ اشتغال در بنگاه‌های اقتصادی، تا آخر اردیبهشت

۳۷۰ قلم کالای جدید مشمول واردات بدون انتقال ارز شد

تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۴

مقایسه دستمزدها با قیمت دلار، از نوسان توان خرید در ۱۶ سال اخیر خبر می‌دهد

تغییر قدرت خرید مردم در طول جنگ

از ۹ اسفند که حمله آمریکا و اسرائیل به ایران آغاز شد تا میانه اردیبهشت ماه، قیمت‌های کلیدی افزایش یافت و همزمان قیمت کالا و خدمات نیز با رشد مواجه شد. اما وقتی قدرت خرید خانوارها را در اردیبهشت ماه با ابتدای اسفند که زمان شروع جنگ است مقایسه می‌کنیم؛ افزایش قدرت خرید به استثنای چند قلم کالا قابل مشاهده است. این اتفاق در نتیجه افزایش حداقل دستمزدها در سال جاری به میزان ۴۵ درصد رخ داده و طبیعی است که هر چقدر پیشتر برویم با توجه به ادامه دار بودن رشد قیمت ها، از توان خرید دستمزدها کاسته می‌شود.

پیش از شروع جنگ قیمت هر دلار در بازار غیررسمی در محدوده ۱۶۴ هزار تومان بود و در طول جنگ و تا امروز این قیمت تا ۱۸۰ هزار تومان افزایش یافته است. اما در ۳ اسفند با حداقل دستمزد ماهانه که حدود ۱۰ میلیون تومان بود می‌شد ۶۳ دلار از بازار غیررسمی خرید کرد. با افزایش نرخ دستمزد به بالای ۲۱ میلیون تومان امروز می‌توان با یک ماه حقوق ، ۱۲۱ دلار از بازار آزاد خرید کرد.

هرچند وقتی به عقب برمی‌گردیم و قدرت خرید دستمزد در سال ۱۳۸۸ یعنی پیش از شروع تحریم را بررسی می‌کنیم، امروز توان کمتری داریم. به طوری که در سال ۱۳۸۸ با یک ماه حقوق می‌شد ۲۶۲ دلار مایحتاج خرید.

مقایسه حداقل دستمزد با قیمت دلار

سال	حداقل مزد ماهانه تومان	قیمت دلار تومان	قیمت خرید حداقل دستمرد ماهانه برابر دلار
۱۳۸۸	۲۶۳۵۲۰	۱۰۰۵	۲۶۲
۱۳۸۹	۳۰۳۰۰۰	۱۱۰۶	۲۷۳
۱۳۹۰	۳۳۰۳۰۰	۱۸۹۲	۱۷۴
۱۳۹۱	۳۸۹۷۰۰	۳۵۷۳	۱۰۹
۱۳۹۲	۴۸۷۱۲۵	۳۰۲۶	۱۶۰
۱۳۹۳	۶۰۸۹۱۰	۳۳۹۳	۱۷۹
۱۳۹۴	۷۱۲۴۲۵	۳۴۶۶	۲۰۵
۱۳۹۵	۸۱۲۱۶۶	۳۷۷۲	۲۱۵
۱۳۹۶	۹۲۹۹۳۱	۴۶۴۳	۲۰۰
۱۳۹۷	۱۱۱۱۲۶۹	۱۳۲۴۵	۸۳
۱۳۹۸	۱۵۱۶۸۸۱	۱۵۲۲۳	۹۹
۱۳۹۹	۱۸۳۵۴۲۷	۲۴۶۶۴	۷۴
۱۴۰۰	۲۶۵۵۴۹۵	۲۴۶۵۰	۱۰۷
۱۴۰۱	۴۱۷۹۷۵۰	۵۰۶۰۳	۸۲
۱۴۰۲	۵۳۰۸۲۸۴	۵۹۱۳۰	۱۰۴
۱۴۰۳	۷۱۶۶۱۸۴	۹۲۷۸۴	۷۷
۱۴۰۴	۱۰۳۹۰۹۶۸	۱۶۴۴۵۰	۶۳
۱۴۰۵	۲۱۸۲۵۵۵۰	۱۸۰۰۰۰	۱۲۱

پیشنهادهای تازه برای اقتصاد پساجنگ مطرح شد

از بازسازی تولید تا حفظ ثبات بانکی

نشست تحلیلی «تنظیم‌گری فعالانه، ثبات بانکی و نظارت خوب در شرایط پساجنگ» در پژوهشکده پولی و بانکی برگزار شد.

در این نشست علی اکبر میرعمادی، مدیرکل امور دادستانی و صیانت از مشتریان و همچنین عضو شورای تنظیم‌گری بانک مرکزی؛ هادی حیدری، معاون فناوری اطلاعات و برنامه ریزی بانک توسعه صادرات ایران؛ کورش پرویزیان، رئیس پژوهشکده پولی و بانکی، ابراهیم صیامی عراقی، دبیر کمیسیون اقتصادی دولت حضور داشتند و به بیان نکاتی پیرامون تنظیم‌گری فعالانه، ثبات بانکی و نظارت خوب در شرایط پساجنگ پرداختند.

در این نشست؛ لزوم هماهنگی سیاست‌های پولی، اعتباری و نظارتی در شرایط پساجنگ با هدف حفظ تعادل بین کنترل تورم و حمایت از تولید همراه با بازبینی نسبت‌های نظارتی، تسهیل امهال مطالبات بنگاه‌های آسیب‌دیده و اعمال انعطاف در مقررات بانکی متناسب با واقعیت‌های اقتصادی جنگ مورد تاکید قرار گرفت.

همچنین تقویت سرمایه بانک‌ها و حرکت به سمت تأمین مالی غیرتورمی همراه با افزایش اختیارات بانک مرکزی برای انتخاب مدیران حرفه‌ای، ساماندهی بانک‌های ناکارآمد، و کاهش دخالت سهامداران عمده در اداره بانک‌ها به منظور حفظ ثبات بانکی و پشتیبانی از بازسازی تولید از نکاتی بود که از سوی کارشناسان تشریح شد.

تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۴

جزئیات راه‌اندازی سامانه ناظر بر معاملات آنلاین طلا و نقره

طلای آنلاین زیر چتر نظارت بانک مرکزی

در سال‌های اخیر و هم‌زمان با گسترش اقتصاد دیجیتال، بازار خرید و فروش آنلاین طلا در ایران نیز رشد قابل توجهی را تجربه کرده است. افزایش تمایل مردم به سرمایه‌گذاری‌های خرد، نگرانی از کاهش ارزش پول ملی و دسترسی آسان به خدمات اینترنتی، موجب شد بسیاری از شهروندان به خرید طلا از طریق پلتفرم‌های آنلاین روی بیاورند؛ سکوهایی که با امکان خرید با مبالغ اندک، انجام سریع معاملات و حذف دغدغه نگهداری فیزیکی، توانستند طیف گسترده‌ای از کاربران را جذب کنند.

رشد سریع این بازار در کنار مزایای آن، همواره با نگرانی‌هایی درباره نبود نظارت کافی همراه بود. از زمان شروع به کار پلتفرم‌ها، کارشناسان و نهادهای نظارتی بارها نسبت به احتمال بروز تخلفاتی همچون خالی‌فروشی، فعالیت سکوهای فاقد مجوز و نبود شفافیت درباره پشتوانه واقعی معاملات هشدار داده بودند؛ موضوعی که ضرورت تدوین چارچوب‌های مشخص نظارتی برای این بازار را بیش از پیش نمایان کرد.

در همین راستا، هیئت وزیران در آبان‌ماه سال گذشته «دستورالعمل اجرایی خرید و فروش برخط طلا و نقره» را تصویب کرد و بر اساس این مصوبه، بانک مرکزی مأمور شد سامانه‌ای برای نظارت بر معاملات آنلاین این حوزه طراحی و پیاده‌سازی کند.

اکنون بانک مرکزی اعلام کرده نسخه اولیه سامانه ناظر بر معاملات برخط طلا و نقره طراحی و پیاده‌سازی شده و در مرحله انجام آزمون‌های نهایی امنیتی قرار دارد.

طبق اعلام بانک مرکزی، سامانه مذکور با هدف مدیریت و نظارت بر تراکنش‌های خرید و فروش آنلاین طلا و نقره ایجاد شده و می‌تواند نقش مؤثری در فرآیندهای نظارتی، پیشگیری از تخلفات و افزایش شفافیت معاملات ایفا کند.

بر اساس معماری تعریف‌شده برای این سامانه، کاربران ابتدا باید از طریق پلتفرم‌های دارای مجوز و مورد تأیید اقدام به ثبت درخواست خرید یا فروش کنند. پس از ثبت درخواست، پلتفرم مربوطه موظف است برای انجام معامله، تأییدیه لازم را از سامانه ناظر دریافت کند. سامانه نیز پس از بررسی درخواست بر اساس ضوابط تعیین‌شده، در صورت تأیید تراکنش، یک کد یکتای معاملاتی برای سکو صادر کرده و همزمان این کد را برای کاربر ارسال می‌کند.

به این ترتیب، کاربران می‌توانند به‌صورت مستمر و برخط، وضعیت و اصالت معامله خود را در سامانه ناظر بررسی و پیگیری کنند. بانک مرکزی همچنین تأکید کرده است که عدم دریافت کد یکتای سامانه، به معنای عدم اصالت عملیات فروش یا بازخرید خواهد بود؛ سازوکاری که می‌تواند نقش مهمی در جلوگیری از تخلفاتی مانند خالی‌فروشی و افزایش امنیت معاملات داشته باشد.

بر اساس اعلام بانک مرکزی، فرآیند پیاده‌سازی سامانه تکمیل شده و تأییدیه اولیه آن نیز از سوی مسئولان مربوطه در ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز دریافت شده است.

حمایت چند جانبه بانک‌ها از بازگشایی بورس

بازار سرمایه پس از وقفه‌ای ۷۹ روزه که در پی پیامدهای «جنگ تحمیلی سوم» ایجاد شده بود، فردا (سه‌شنبه ۲۹ اردیبهشت) بار دیگر تابلوهای خود را به روی معامله گران می‌گشاید. این بازگشایی که با حمایت اکثریت فعالان بازار و سهام‌داران خرد همراه شده، بیش از هر چیز تحت‌الشعاع برنامه‌های حمایتی دولت و شبکه بانکی قرار دارد.

اگرچه نوسان در شرایط جنگی جزئی جدایی‌ناپذیر از منطق بازار است؛ اما استراتژی سازمان بورس بر مدیریت این نوسانات و هدایت آنها به سمت تقویت بازار سهام متمرکز شده است. در این میان، شبکه بانکی به عنوان بازوی اصلی حمایت، دو مأموریت کلیدی را بر عهده دارد: نخست، خودداری از فروش سهام تملیکی برای کاهش فشار عرضه و دوم، تزریق نقدینگی فعال به بازار.

به گفته رئیس سازمان بورس، تأمین مالی صندوق تثبیت و صندوق توسعه بازار از طریق خرید یونیت‌های این صندوق‌ها توسط بانک‌ها، ستون اصلی این برنامه حمایتی است.

سازمان بورس، وزارت اقتصاد و بانک مرکزی تمامی ظرفیت‌های موجود را برای جلوگیری از سقوط بازار به کار گرفته‌اند. اکنون اراده بر این است که بدون درنگ از هر ابزار و اقدامی که منجر به کاهش فشار فروش می‌شود، استفاده شود تا در این شرایط حساس، اعتماد به بازار بازگردد.

در آستانه بازگشایی بورس؛ آراد پورکار، کارشناس بازار سرمایه پیش‌بینی می‌کند که احتمالاً بورس دوره‌ای از اصلاح را پیش‌رو خواهد داشت و بازار سهام دست‌کم با ۱۵ درصد اصلاح مواجه خواهد شد؛ چرا که صنایعی همچون پتروشیمی و فلزات اساسی به دلیل آسیب‌های ناشی از جنگ، با کاهش سودآوری و ریسک تداوم درگیری‌ها مواجه‌اند. همچنین آغاز قطعی برق صنایع، بر فشار فروش خواهد افزود.

وی با اشاره به اینکه حجم معاملات در دو روز نخست احتمالاً اندک خواهد بود، تأکید کرد: نباید انتظار داشت روند بازار بلافاصله صعودی شود. با این حال ابزارهایی مثل اوراق تبعی از همین حالا می‌توانند روند را تحت تأثیر قرار دهند.

پورکار با بیان اینکه سازمان بورس، وزارت اقتصاد و بانک مرکزی تمامی ظرفیت‌های موجود را برای جلوگیری از سقوط بازار به کار گرفته‌اند، اظهار کرد: اکنون اراده بر این است که بدون درنگ از هر ابزار و اقدامی که منجر به کاهش فشار فروش می‌شود، استفاده شود تا در این شرایط حساس، اعتماد به بازار بازگردد.

تازه‌های اقتصاد
دوشنبه ۲۸ اردیبهشت ۱۴۰۵ شماره ۳۴

پشت‌پرده دیدار ترامپ و شی

معامله بزرگ یا مدیریت رقابت؟

دیدار دو روزه دونالد ترامپ و شی جین‌پینگ در پکن اگرچه از بروز تنش‌های فوری میان دو اقتصاد بزرگ جهان جلوگیری کرد، اما هم‌زمان نشان داد رقابت راهبردی آمریکا و چین در حوزه‌هایی مانند فناوری، انرژی و امنیت منطقه‌ای وارد مرحله‌ای تازه و پیچیده‌تر شده است.

سفر دونالد ترامپ، رئیس جمهور ایالات متحده، به پکن در روزهای ۱۴ و ۱۵ مه ۲۰۲۶، در زمانی انجام شد که روابط دو قدرت اقتصادی جهان در یکی از حساس‌ترین مقاطع خود طی سال‌های اخیر قرار داشت. این دیدار که ابتدا قرار بود زودتر برگزار شود، به دلیل تشدید بحران در خاورمیانه و جنگ ایران بیش از یک ماه به تعویق افتاد؛ عاملی که خود نشان‌دهنده پیوند فزاینده مسائل ژئوپلیتیک با روابط اقتصادی واشنگتن و پکن است.

در واقع این نشست تنها درباره اختلافات تجاری نبود. دستور کار گفت‌وگوها مجموعه‌ای از موضوعات راهبردی را در بر می‌گرفت؛ از رقابت شدید فناوری در حوزه نیمه‌هادی‌ها و هوش مصنوعی تا پیامدهای جنگ ایران بر بازار جهانی انرژی، اختلافات مزمن تجاری و تعرفه‌ای و تنش‌های سیاسی پیرامون تایوان.

چرا جنگ روسیه را ثروتمندتر کرد؟

در حالی که پس از آغاز درگیری‌ها در اوکراین بسیاری از تحلیل‌گران جهانی از فروپاشی قریب‌الوقوع اقتصاد روسیه سخن می‌گفتند، مسکو با تکیه بر توان تکنوکرات‌های خود و استقرار یک مدل تمام‌عیار «اقتصاد جنگی»، یکی از غیرمنتظره‌ترین سناریوهای اقتصاد معاصر را رقم زد. در مرکز این مقاومت، الویرا نابیولینا، رئیس بانک مرکزی روسیه قرار دارد؛ چهره‌ای که برخی رسانه‌های بین‌المللی او را «دژنفوذناپذیر اقتصاد پوتین» می‌خوانند.

نابیولینا با درک دقیق از ماهیت جنگ مالی که علیه روسیه شکل گرفته بود، در نخستین گام دست به افزایش ناگهانی نرخ بهره زد و آن را یک‌شبه به ۲۰ درصد رساند؛ اقدامی که هدف آن کنترل خروج سرمایه، جلوگیری از هجوم به بازار ارز و بازگرداندن نقدینگی سرگردان به چرخه بانکی بود. این سیاست که در ابتدا با تردیدهایی همراه بود، در کنار الزام صادرکنندگان بزرگ انرژی به بازگرداندن بخش عمده درآمدهای ارزی به کشور، تقاضایی قدرتمند برای روبل ایجاد کرد و مانع سقوط ناگهانی پول ملی شد. با این حال، برخی کارشناسان معتقدند اتکا به این نوع تقاضای اجباری ممکن است در بلندمدت پایداری لازم را نداشته باشد و فشارهایی بر بخش خصوصی ایجاد کند.

نقش نابیولینا تنها به مهار بحران لحظه‌ای ختم نشد. او سال‌ها پیش از تشدید فشارهای خارجی، با راه‌اندازی سیستم پرداخت «میر» زیرساختی را فراهم کرد که حتی با محدود شدن دسترسی به شبکه‌های بین‌المللی، چرخه پرداخت داخلی روسیه بدون اختلال ادامه یابد. هرچند سرعت و گسترش پذیری این سیستم نیاز سوی برخی ناظران مورد پرسش قرار گرفته و توان آن برای پوشش کامل نیازهای بلندمدت اقتصاد، همچنان محل بحث است.

ویدیو

